

samme, kunde det ikke blot være ret interessant, men vist ogsaa meget nyttigt, nøjere at undersøge Grundene til, at det hidtil ikke har villet lykkes. Jeg skal ikke komme videre ind derpaa, men kun gøre et Par spredte Bemærkninger derom.

Da vi i 1849 fik vor fri Forfatning, løsnedes jo ogsaa Baaendene mellem Kirken og Staten, idet Statskirken blev omdannet til en Folkekirke. Det har i mange Retninger, saa vidt jeg kan skønne, været mere af Navn end egentlig af Gavn, men Forandringen stete. Fra det Øjeblik af har der imidlertid fra en vis Side været stadige Bestræbelser for at hævede den Tankegang, at Folkekirken skulde ligesom være en Stat i Staten, ikke blot med Hensyn til sine indre Anliggender, men ogsaa i økonomisk Henseende, og denne Tankegang er søgt hævedet, særlig fra Geistlighedens og fra Kirkebestyrelsens Side i det hele, igennem næsten hele dette Tidsrum, saaledes nemlig at alt, hvad der var tillagt Kirken af Kirkeindtægter, Jord, Tiende, Offer, Accidenser, maatte man ikke røre. Skulde jeg nævne det ejendommelige ved denne Opfattelse, ved jeg ikke at gøre det bedre end ved at minde om en bekendt gammel Offerhistorie. Da en Mand paa en Offerdag af Vanvare kom til at lægge et større Offer paa Alteret, end han egentlig havde i Sinde at give, og derfor søgte at tage det tilbage for at ombytte det, lagde Præsten rask sin Haand paa Ofret og, glemmende, hvor han stod, sagde han de Ord: „Bordet fanger“. Det er betegnende netop for denne Opfattelse. — Efterhaanden kom man dog noget bort deraf; man hævede ikke længere, at de saakaldte kirkelige Ejendomme vare Særeje i den Forstand, at de ikke kom Lovgivningsmyndighedernes ved; man vilde indrømme, at de nok maatte optages paa de aarlige Finanslove, men det skulde være paa en særlig Post; der skulde ligesom være en Kirkestuffe, og de Indtægter, som laa deri, maatte Lovgivningsmagten ikke raade over undtagen til de særlig kirkelige Øjemed. Dette bevirkede dog en Forandring i Stillingen med Hensyn til Spørgsmaalet om at komme bort fra Offer og Accidensydelsene; thi medens den første Betragtning fuldt ud blev hævedet, kunde man slet ikke tænke sig andet, end at skulde man bort fra Offer og Accidenser, maatte der betales fuldt ud, helst indtil sidste Øre. Nu derimod vilde man dog indrømme, at, naar man ellers tillagde Præstestanden ordenlige og rimelige Lønninger, kunde man lade Offer og Accidenser falde bort. Der blev saa gjort mange Forsøg paa dette Grundlag; det sidste og det, der var nærmest ved at

føre til Maalet, var i 1870—71—72, men det strandede ogsaa, skønt man var saa nær, at man havde Sagen i Fællesudvalg, men „nær ved slaar ingen Mand af Hesten“, som man siger. Det førte altsaa heller ikke til noget. Siden den Tid har egentlig Spørgsmaalet været paa Dagsordenen uafbrudt, men med noget mindre Alvor. Der har ikke fra Regeringen været gjort noget alvorligt Forsøg paa at komme bort fra denne Ydelse før i næstsidste Samling, altsaa i Samlingen 1893—94, og det førte, som bekendt, heller ikke til noget. — Nu staa vi over for et nyt Forsøg. Vil man nu sammenligne de to Lovforslag, det, som forelaa til Behandling i 1893—94, og det, som foreligger nu, vil man, hvad Grundtanken angaar, kunne sige: De ligne hinanden som to Draaber Vand. Man er nemlig ved disse to Forslag, saa vidt jeg kan skønne, kommen tilbage til det gamle Standpunkt, som jeg udtrykte ved Ordet: „Bordet fanger“; der er ikke Tale om nogen Aflysning, der er bare Tale om at hævede Ydelsen til sidste Øre. Det anser jeg nu ikke for heldigt, jeg anser det heller ikke for retfærdigt; det har jo det ærede kongevalgte Medlem, som nu talte, egentlig ogsaa i flere Maader klaret.

Efter mit Skøn kan man tale om at gaa ad fire Beje for at naa det Maalet at blive særdivig med den gamle Ydelse og faa den staffet ud af Verden. Den ene er den, at vi lade det gaa som hidtil, altsaa: hvor de offerydende og de offermodtagende kunne enes derom, lader man Ydelsen afløse; men denne Vej er langsom, og jeg tror ikke en Gang, at Aflysningen nogen Sinde fuldt ud vil naas, navnlig for Landets Vedkommende. Og saa er der det uheldige deri, at den tager kun en Del af Ydelsen bort, og det er den, som efter min Mening altid har været den mindst forargelige, nemlig Højtidssofret, medens den derimod slet ikke rører ved den anden Ydelse, Accidensydelsen. Den anden Vej, man kunde tænke sig at komme frem ad, er ad den Vej, som anvises her i Lovforslaget, at man altsaa ogsaa søger at faa det bortafforderet, om man saa maa sige, altsaa saaledes, at der kan stilles Krav derom fra begge Sider baade fra de offerydendes og fra de offernydendes Side. Men der er ogsaa den Mangel ved denne Vej, at den kun beskæftiger sig med en Del af Ydelsen, nemlig Højtidssofret og ikke med den anden Del, Accidenserne, og jeg tror ogsaa, at denne Vej vil blive vanføelig at komme frem ad. Jeg tror, at dette Forslag vil faa samme Skæbne som det forrige; det vil maasse komme igennem dette Ting; men det vil strande nede i Folketinget. — Den tredje